

1. DATOS IDENTIFICATIVOS DA DISCIPLINA	
CÓDIGO	
MATERIA	Voz
DISCIPLINA	Dicción e expresión oral I
TITULACIÓN	Título Superior en Arte dramática
ESPECIALIDADE	Interpretación
ITINERARIO	
CURSO	1º
CRÉDITOS ECTS	6
CARÁCTER	Obrigatoria
DEPARTAMENTO	Interpretación
CENTRO	ESAD de Galicia
COORDINADOR/A	Cristina Domínguez Dapena
DOCENTES	Nome e apelidos: Cristina Domínguez Dapena Horario titorías: https://esadgalicia.com/profesorado/ Despacho: P15 Contacto: cristina.dominguez.dapena@edu.xunta.gal
	Nome e apelidos: Damián Contreras Orero Horario titorías: https://esadgalicia.com/profesorado/ Despacho: Contacto: dcontreras@edu.xunta.es
DESCRIPCIÓN	Coñecemento anatómico e fisiolóxico do aparato fonador. Recoñecemento e conciencia vocal. Relación entre os diferentes sistemas a través dos que se produce o son e a relación dos diferentes sistemas e o corpo. Preparación vocal e adestramento. Dominio de todos os aspectos da técnica vocal (respiración, resoadores, articulación, emisión, etc)
COÑECEMENTOS PRE-VIOS	
LINGUA EN QUE SE IMPARTE	GalegoX Castelán Inglés
2. COMPETENCIAS	
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS	
T3	Solucionar problemas e tomar decisións que respondan aos obxectivos do traballo que se realiza.
T6	Realizar autocrítica cara o propio desempeño profesional e interpersonal.
T8	Desenvolver razoada e criticamente ideas e argumentos.
T13	Buscar a excelencia e a calidade na súa actividade profesional.
T17	Contribuir coa súa actividade profesional á sensibilización social verbo da importancia do patrimonio cultural, da súa incidencia nos diferentes ámbitos e na súa capacidade de xerar valores significativos.
COMPETENCIAS XERAIS DA TITULACIÓN	

X1	Fomentar a autonomía e autorregulación no ámbito do coñecemento, as emocións, as actitudes e as condutas, mostrando independencia na recollida, análise e síntese da información, no desenvolvemento de ideas e argumentos dunha forma crítica e na súa capacidade para a propia motivación e a organización nos procesos creativos.	
X5	Fomentar a expresión e a creación persoal, integrando os coñecementos teóricos, técnicos e prácticos adquiridos; mostrando sinceridade, responsabilidade e xenerosidade no proceso creativo; asumindo o risco, tolerando o fracaso e valorando de maneira equilibrada o éxito social.	
X6	Desenvolver unha metodoloxía de traballo, estudo e investigación encamiñada á autoformación na propia disciplina, procurando ámbitos axeitados para a formación continuada e para adaptarse a diversas situacións, especialmente ás derivadas da evolución da súa profesión.	
X7	Valorar a Arte Dramática como unha actividade integrada na sociedade e na cultura galegas, coas que comparte obxectivos e retos.	
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA ESPECIALIDADE		
EI1	Dominar os recursos expresivos necesarios para o desenvolvemento de procesos de interpretación, actuación e representación, no ámbito escénico e audiovisual.	
EI2	Participar na creación da partitura escénica e/ou personaxe, escénico ou audiovisual, e interpretalo adecuadamente, a través do dominio das diferentes técnicas interpretativas.	
EI3	Integrar e interactuar coas restantes linguaxes e códigos que conforman o espectáculo escénico ou audiovisual.	
EI5	Concibir e fundamentar o proceso creativo persoal, tanto no que se refire ás metodoloxías de traballo como á renovación estética.	
3. OBXECTIVOS DA DISCIPLINA		
COMPETENCIAS VINCULADAS		
1. Coñecer o funcionamento do aparato respiratorio e fonador para poder aplicado conscientemente na técnica vocal.	T3, T13, EI1	
2. Coñecer e solucionar os malos hábitos posturais, respiratorios e da fonación para mellorar as capacidades técnicas e expresivas.	T3, T6, T13, X1, X6, EI1	
3. Integrar o bo uso da respiración para poder aplicarlo tanto na técnica vocal como noutros ámbitos da interpretación.	T3, T6, T13, X6, EI1	
4. Entender e integrar o bo uso do apoio diafragmático para a súa aplicación na técnica vocal.	T3, T13, X6, EI1	
5. Dominar o uso dos resoadores e entender as súas características para poder aplicados axeitadamente en función tanto das necesidades espaciais como interpretativas.	T3, T6, T8, T13, T17, X1, X5, X6, X7, EI1, EI2, EI3, EI5	
4. CONTIDOS		
TEMAS	SUBTEMAS	HORAS
1...RESPIRACIÓN	1.1 Conceptos de anatomía e fisioloxía da respiración. 1.2 Tipos de respiración: 1.2.1 Localización. 1.2.2 Adestramento. 1.3 Corrección de malos hábitos respiratorios.	24

2...O CORPO	2.1 Noción do esquema corporal. 2.2 Corrección de malos hábitos posturais.	12
3...O APOIO DIAFRAGMÁTICO	3.1 Anatomía e funcionamento do diafragma. 3.2 Adestramento.	24
4...A ARTICULACIÓN	4.1 Órganos que interveñen na fala: 4.1.1 Localización. 4.1.2 Adestramento. 4.2 Vogais: grados de apertura. 4.3 Consoantes: puntos de articulación.	10
5...RESONANCIA	5.1 Localización dos resoadores. 5.2 Funcionalidade. 5.3 Adestramento. 5.4 Características.	20
TOTAL HORAS		90

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE

Actividade / Número de horas	Presencial (horas)	Non presencial (horas)	Total
Actividades introductorias	2	1	3
Exposición maxistral	2	6	8
Exposición práctico-teórica	5	7	12
Práctica individual	13	11	24
Práctica colectiva	30	15	45
Outros (Traballos de aula)	15	24	39
Titorías individuais	6		6
Actividades de avaliación. Probas	7	10	17
Actividades de avaliación. Presentacións / mostras	8	15	23
Actividades de avaliación. Revisión	2	1	3
TOTAL	90	90	180
PORCENTAXE	50 %	50 %	100 %

6. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍAS DE ENSINANZA E APRENDIZAXE

Actividades	Descrición
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado así como a presentar a materia.
Exposición maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Exposición práctico-teórica	Exposición por parte do docente dun tema sobre contidos da materia e a súa resolución práctica.

Práctica individual	Actividades de aplicación dos coñecementos e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo.
Práctica colectiva	Actividades de aplicación dos coñecementos e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado ao seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.
Titorías individuais	Entrevistas que o alumno mantén co profesor da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe, seguimento e coordinación de traballos, realización de actividades específicas vinculadas a competencias non adquiridas, clarificación de todo tipo de cuestións vinculados cos núcleos temáticos da disciplina, seguimento de actividades e asesoramento para a realización de probas.
Actividades de avaliación. Probas.	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta a actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.
Actividades de avaliación. Presentación/Mostras.	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou do resultado dun traballo, exercicio, proxecto...Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Actividades de avaliación. Revisión.	Análise profesor/alumno dos recursos procedimentais empregados por este na resolución das probas e os seus resultados.

7. ATENCIÓN PERSONALIZADA

Seguimento.	Farase un seguimento personalizado integrado nas diferentes actividades avaliáveis.
Orientación.	Orientación respecto ás dúbidas e inqedanzas do alumnado.

8. FERRAMENTAS DA AVALIACIÓN

8.1 Avaliación ordinaria

Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Probas prácticas de aula.	T3, T6, T8, T13, X5, EI1	25 %
Presentación/Mostras de aula.	T3, T6, T8,T13,T17, X1, X5,X6, X7, EI1,EI2,EI3, EI5	25 %
Observación e seguimento do proceso de aprendizaxe.	T3, T6, T8,T13,T17, X1, X5,X6, X7, EI1,EI2,EI3, EI5	50 %

8.2. Avaliación extraordinaria

Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Probas teóricas. Conceptos fundamentais da materia. Exame no que o alumno deberá contestar ás preguntas expostas e abranguerá todo o temario da presente guía.	T3, T6, T8, T13, X1, X6	25 %

<p>Probas prácticas. O alumno deberá:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Realizar un quecemento ao comezo do exame. Dito quecemento deberá presentalo por escrito detallando os exercicios a executar, os obxectivos de cada un deles e a temporalización. 2. Presentar un traballo práctico sobre o material entregado pol* docente. 3. Entregar unha memoria por escrito do proceso de creación do exercicio práctico. Deberá constar de: <ol style="list-style-type: none"> 3a. Introducción 3b. Obxectivos marcados. 3c. Metodoloxía. 3d. Conclusións. 3e. Bibliografía. <p>A memoria presentarase segundo os parámetros descritos no apartado de Observacións.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Lectura dun texto entregado pol* docente no momento do exercicio: <ol style="list-style-type: none"> 4a. Lectura inmediata. 4b. Lectura orgánica. 5. * docente poderá pedir que o alumno realice exercicios prácticos relativos ao temario e xa feitos na aula se así o considera. 	<p>T3, T6, T8, T13, T17, X5, X6, X7, EI1, EI2, EI3, EI5</p>	<p>50 %</p>
<p>Traballo escrito sobre algún dos temas incluídos no temario e escollido pol* docente e defensa oral do mesmo.</p>	<p>T3, T8, T13, X1, X6, EI1</p>	<p>25 %</p>
<p>8.3 Avaliación específica para alumnado sen avaliación continua / ordinaria / extraordinaria</p>		
<p>Ferramenta / actividade</p>	<p>Competencias avaliadas</p>	<p>Ponderación</p>
<p>Probas teóricas. Conceptos fundamentais da materia. Igual apartado 8.2</p>	<p>T3, T6, T8, T13, X1, X6</p>	<p>25 %</p>
<p>Probas prácticas. Igual apartado 8.2</p>	<p>T3, T6, T8, T13, T17, X5, X6, X7, EI1, EI2, EI3, EI5</p>	<p>50 %</p>
<p>Traballo escrito e defensa oral. Igual apartado 8.2</p>	<p>T3, T8, T13, X1, X6, EI1</p>	<p>25 %</p>
<p>9. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E OUTROS RECURSOS</p>		

Referencias básicas

Berry, C. (2006) *La voz y el actor*. Barcelona. Ed. Alba.

Blasco, V. (2006) *Manual de técnica vocal*. Ciudad Real. Ñaque Editores.

Bustos Sánchez, I. (2003) *La voz, la técnica y la expresión*. Badalona. Ed. Paidotribo.

Caballero, C. (1985) *Manual para educar la voz hablada y cantada*. México. Edamex.

Domínguez Dapena, C. (2004) *Técnicas de expresión oral. O uso expresivo da voz*. Vigo. Editorial Galaxia.

McCallion, M. (2006) *El gran libro de la voz*. Barcelona. Ed. Urano.

Referencias complementarias

Ósipovna Knébel, M. (1998) *La palabra en la creación actoral*. Madrid. Ed. Fundamentos.

Stanislavski, C. (1985) *La construcción del personaje*. Madrid. Ed. Alianza.

10. OBSERVACIÓNS / RECOMENDACIÓNS

1. O alumno perderá a avaliación ordinaria cuando supere o 10% de faltas de asistencia.
2. O alumno que perda o dereito á avaliación ordinaria deberá poñerse en contacto co* docente para recibir o material necesario para a realización do exame extraordinario.
3. Os traballos escritos deberán presentarse segundo aparece na documentación pendurada da web <https://esad-galicia.com/alumnado/>

E sempre dacordo ás normas APA: <https://normasapa.com/>

MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a ESAD de Galicia establece unha planificación extraordinaria que se **ACTIVARÁ NO MOMENTO EN QUE A ADMINISTRACIÓN EDUCATIVA O DETERMINE**, atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da presente programación docente. No suposto de que se produza unha emerxencia, a presente programación non sufrirá máis modificación que a derivada da necesidade de articular unha avaliación non presencial, para o que se establecerán as adaptacións necesarias nas actividades e ferramentas de avaliación, en relación coas competencias que se indican e coa ponderación que se sinala.

Para o caso da avaliación non presencial de toda a disciplina, as ferramentas e actividades de avaliación serían as que seguen:

Actividade 1: Presentar por escrito un quecemento de 25 minutos de duración detallando os exercicios a executar, os obxectivos de cada un deles e a temporalización. **Competencias:**T3, T6, T8, T13, X5, E11. **Ponderación:** 25%

Actividade 2: Presentar un traballo práctico a partir do material entregado pol* docente no que porá en práctica todos os conceptos traballados no cuadrimestre: articulación, uso da voz no espazo, relación co receptor, ritmo, fisicidade das palabras.

Dito traballo será entregado en formato vídeo. **Competencias:** T3, T6, T8, T13, X5, E11. **Ponderación:** 25%

Actividade 3: Entrega dunha memoria por escrito do proceso de creación do exercicio práctico. Deberá constar de: Introducción - Obxectivos marcados - Metodoloxía - Conclusións - Bibliografía. A memoria presentarase seguindo os seguintes parámetros: A4, Letra Times New Roman de 12 p., distancia entre liñas de 1,5 p., portada con título, nome da materia e nome do alumno. **Competencias:** T3, T6, T8, T13, X5, E11. **Ponderación:** 25%

Actividade 4: Traballo escrito sobre un tema do temario escogido pol* docente. **Competencias:** T3, T8, T13, X1, X6, E11. **Ponderación:** 25%

Procedementos e instrumentos de avaliación:

Realizarase a través do correo electrónico, Codex e conexión a través das plataformas das que dispoña alumn* e docente. No caso de que o tránsito se produza iniciado xa o curso escolar, o profesorado combinará a avaliación do traballo presencial do alumnado coa avaliación do traballo non presencial, determinando as ferramentas (presenciais e non presenciais) a utilizar e a ponderación das mesmas.

AS PRESENTES MEDIDAS PODERÁN SER OBXECTO DE MODIFICACIÓN EN FUNCIÓN DAS DIRECTRICES OU INTRUCIÓN QUE POIDA FACER PÚBLICAS A ADMINISTRACIÓN EDUCATIVA, QUE SE COMUNICARÁN EN TEMPO E FORMA AO ALUMNADO POLAS CANLES HABITUAIS (PÁXINA WEB E CORREO ELECTRÓNICO).

